

Mattilsynet

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Samarbeid mellom Mattilsynet og landbruksforvaltninga i dyrevelferdsaker

Kommunekonferanse Nordland 15. april 2016

Spesialinspektør/regional fagrådgiver
Asle-Håvard Miklegard

Mattilsynet region Nord

- Avdeling Helgeland
- Avdeling Salten
 - Saltfjellet – Tysfjord
- Avdeling Midtre Hålogaland
 - Ofoten, Lofoten, Vesterålen, Sør-Troms
- Avdeling Troms og Svalbard
 - Resten av Troms
- Avd. Finnmark
- Regionale fagrådgivere som arbeider regionalt på tvers av avd.

Samarbeidsavtale

- Landbruksdirektoratet og Mattilsynet undertegnet avtale om samarbeid i mai 2014
- Hvorfor?
 - 1) bidra til bedre dyrevelferd
 - 2) uheldig at virksomheter som bryter dyrevelferdsloven mottar statlig tilskudd
 - 3) likebehandling over hele landet

Rutiner for informasjonsutveksling

- I dyrevelferdssaker hos foretak med husdyrproduksjon skal etatene informere hverandre *så tidlig som mulig*, slik at aktuelle tiltak kan iverksettes fra både Mattilsynet og landbruksforvaltningen

Dyrevelferd?

- Dyrevelferdslova § 3:
- *Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger*

Ansvar for dyrevelferd

- **Dyreeier** er ansvarlig for at dyr har det bra så lenge de lever, og at de avslutter livet på en dyrevelferdsmessig akseptabel måte

Mattilsynets rolle

- Dyrevelferdslova § 30:
- Mattilsynet fører **tilsyn** og kan fatte **nødvendige enkeltvedtak for å oppnå etterlevelse** av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Risikobasert tilsyn

- Svært mange dyrehold
- Kan gå flere år mellom hver gang MT er innom
- MT risikobaserer tilsynet
 - Dvs at vi prioriterer de gårdene der vi tror det er størst risiko for brudd på dvl.
- Mest mulig dyrevelferd ut fra ressursene

Men.....

- Hva når det skjer endringer i risikobildet?
- Når «noe» gjør at dyrehold som før var OK ikke er det lenger
- Hvordan kan vi fange opp dette, slik at vi kan føre tilsyn og bruke de virkemidlene vi har for å oppnå at dvl. blir etterlevd?

Dette bildet er fra ei besetning i Nordland....

Varslingsplikt!

- Uavhengig av avtaler har **ALLE** varslingsplikt
- Dyrevelferdsloven § 5:
Enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest varsle Mattilsynet eller politiet.

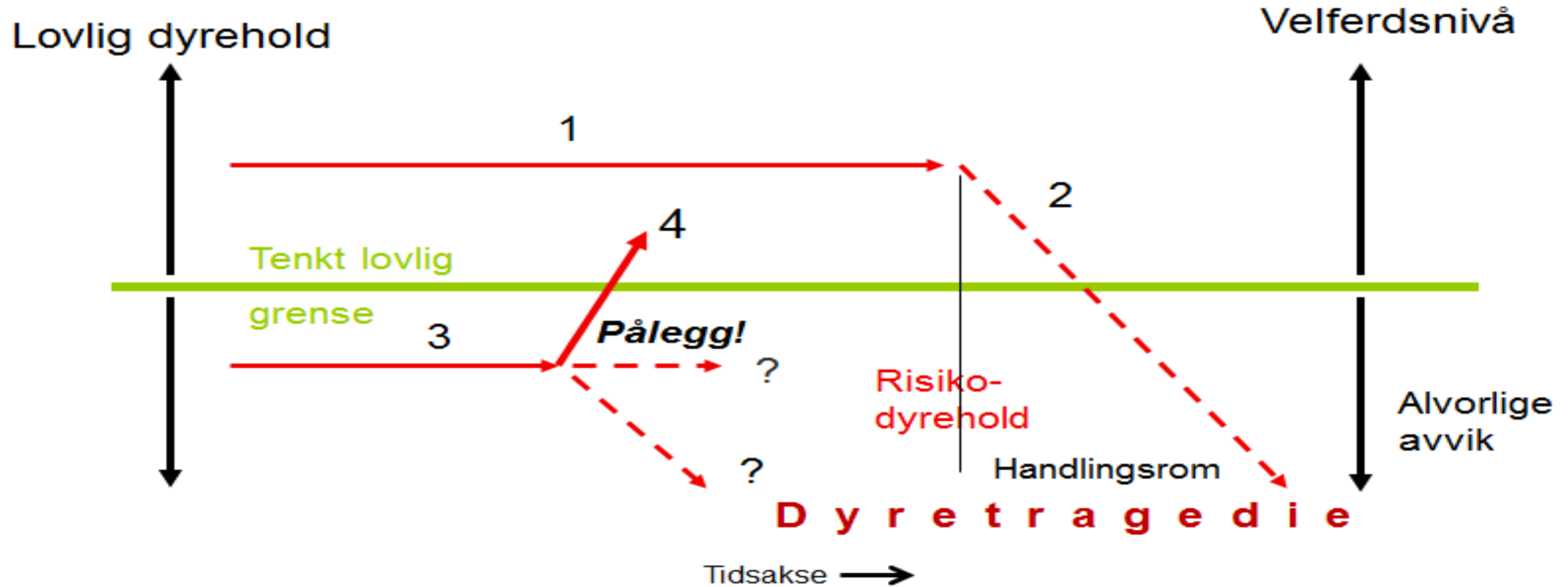
MT er heilt avhengig av å bli informert...

- Tips fra publikum
- Informasjon fra landbruksforvaltning, veterinærer, transportører og andre som er i dyreholdet
- Oppfølging av bekymringsmeldinger er høgt prioritert
- Viktig både å bli kjent med dyretragedier under oppseiling og å identifisere risikodyrehold
- Å identifisere risikodyrehold er en nøkkel til å forebygge dyretragedier.

Varslingsknappen på www.mattilsynet.no

The screenshot shows the homepage of Mattilsynet.no. At the top, there is a navigation bar with categories: MAT OG VANN, DYR OG DYREHOLD, FISK OG AKVAKULTUR, PLANTER OG DYRNING, and KOSMETIKK. Below this is a search bar and a 'VARSLE OSS' button. The main content area features three featured articles: 'Viltkjøtt - hva må jegere tenke på?', 'Hygienetips når du håndterer rått kjøtt', and 'Åpen debatt om velferd for fjørfe'. Below these are three quick links: 'Matportalen.no', 'Alt om regelverk', and 'Skjema'. A news section titled 'FLERE NYHETER' lists three recent news items. At the bottom, there are six category-specific link boxes: 'Mat og vann', 'Dyr og dyrehold', 'Fisk og akvakultur', 'Planter og dyrking', 'Kosmetikk', and 'Om Mattilsynet'. The Windows taskbar is visible at the bottom of the browser window.

Risikodyrehold?

Risikodyrehold ...over tid

- Risikodyrehold over tid kan også være «dyretragedier»
 - Dyrehold som over tid drives i strid med regelverk.
 - Lett å oppdage - for flere i miljøet (bekymringsmeldinger...)
 - Vi vet ofte om dem....
 - Ofte ubevisst / uvillig dyreholder med problem / lav kompetanse....
 - Negativ spiral, «Fartsblind» dyreholder
 - Liten oppmerksomhet fra media.
 - Regnes ofte ikke med til typiske dyretragedier
 - Kan gi mye lidelse og død for mange dyr over tid.
 - Mye vanligere enn de akutte tragediene.
 - Kan utvikle seg til massedød / tradisjonell dyretragedie.

Fra normalt dyrehold til risikodyrehold til dyretragedie

- Akutt: Fra normalt dyrehold til dyretragedie på rel. kort tid = «klassisk dyretragedie»
 - Stor grad av lidelse og død for mange dyr på «kort» tid – men gjerne minst **6 måneder (!)** som risikodyrehold før tragedien
 - Kan også oppstå fra dyrehold som over lang tid har vært risikodyrehold.
 - Akutt kompetansesvikt, ofte pga personlig krise hos flink dyreholder
 - Får stor oppmerksomhet i media og i omgivelsene
 - Sjeldne / mer uvanlige.

Veien videre for risikodyrehold

- For risikodyrehold skal det kun være 2 veier videre:
 - 1) Klar forbedring av dyrevelferden er vilkår for fortsatt drift. Forutsetning: Evne, vilje og kompetanse hos dyreholder

Eller:

- 2) Avvikling av dyreholdet.

- Unngå fare for «unødige påkjenninger og belastninger», dvl. § 3.
 - Hvis umulig å få til dyreholder som er kompetent.

Avtale om samarbeid mellom MT og landbruksforvaltninga

- Gjensidig informasjonsutveksling i dyrevelferdsaker
- Taushetsplikt ikke til hinder, fordi
«Uttekslingen av slik informasjon anses nødvendig for å fremme dyrevelferden, fordi tilbakehold eller avkorting i tilskuddet skal bidra til at virksomheten innretter seg etter regelverket».

Landbruksforvaltninga skal...

- *Dersom kommune eller fylkesmann på kontroll, ved tips eller annet mistenker brudd på dyrevelferdsregelverket, **skal Mattilsynet alltid varsles***
- *Varslingsknappen (www.mattilsynet.no)*
- *Viktig at varsling skjer raskt*

Mattilsynet skal...

- Ved brudd på dvl. skal MT sende **kopi** av følgende vedtak/saker **til aktuell kommune og fylkesmann**:
 1. **Hastevedtak** (saker som er så alvorlige at det kreves umiddelbare tiltak)
 2. Saker der produsenten **ikke har etterkommet pålegget innen fastsatt frist**
 3. **Saker som anmeldes** (ikke anmeldelsen, kun vedtak eller tilsynsrapport som ligger til grunn)

I tillegg skal MT informere om **andre saker de mener landbruksforvaltningen bør ha kjennskap til**

Avkorting ved regelverksbrudd

- Dersom foretaket driver eller har drevet sin virksomhet i strid med regelverk for jordbruksvirksomhet, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake inntil forholdet er rettet. Er det ved overtredelsen av slikt regelverk utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.
- Dvl. er blant de viktigste regelverk som gjelder jordbruksvirksomhet

Videre

- Kommune og Mattilsynet vurderer om det er aktuelt å gjennomføre felles tilsyn
- Dyrevelferd og brudd på dvl. skal være tema på jevnlige møter mellom MT og landbruksforvaltninga

I tillegg skal MT informere om andre saker...

- ...saker der vi ikke kommer noen vei, tydelig at det står på viljen
- Eks. manglende **merking** – de «håpløse» tilfellene
- Andre forhold som ikke gjelder velferd
 - Eks. manglende smittesluse
- Gamle Dyrehelsetilsynet «anmodet» i enkelte tilfeller FM om trekk i prod.tilskudd ved eks. manglende mosjon
 - Effektivt

Hvordan er avtalen fulgt opp?

- Har vært tema på fagforumssamlinger
- Vi har sett at det har vært forskjeller mellom avd/tidl. DK i hvor mange saker som er meldt inn, som ikke gjenspeiler dyretettheten i områdene
 - Usikkerhet på hvor lista skal legges?
 - Tenker ikke på det?
 - Frykt for økonomiske konsekvenser for bonden som vil gjøre det enda vanskeligere å få ting på plass?
- Møter mellom alle avd. i MT og tre Fylkesmenn
- MT er i svært liten grad varslet av kommunene...

Håpet videre

- Vi har i dag et godt samarbeid mellom MT og fylkesmannen, og mange steder også mellom lokalt MT og kommunene
- Jeg håper at denne konferansen kan bidra til enda tettere dialog på lokalt nivå
- Kan denne konferansen bidra til at én dyretragedie forebygges, er det verd turen til Bodø!